

Sygn. akt VIII U 1561/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Magdalena Kimel
Protokolant:	Korneliusz Jakimowicz

po rozpoznaniu w dniu 16 listopada 2016 r. w Gliwicach

sprawy J. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o nauczycielskie świadczenie kompensacyjne

na skutek odwołania J. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 12 lipca 2016 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) SSR del. Magdalena Kimel

Sygn. akt VIII U 1561/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 lipca 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. ponownie odmówił ubezpieczonemu J. S. prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego. Organ rentowy podkreślił, że ubezpieczony w okresie od 09.04.1982 r do 31.08.1990 r nie wykonywał pracy w jednostkach o których mowa w art. 2 pkt 1 ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć tj: publicznych i/lub niepublicznych przedszkolach, w szkołach publicznych i/lub niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych, publicznych i/lub niepublicznych placówkach kształcenia ustawicznego i/lub placówkach o których mowa w art. 2 pkt 5 i 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r o systemie oświaty.

W odwołaniu ubezpieczony domagał się zmiany zaskarżonej decyzji i przyznanie ubezpieczonemu nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego od 29 czerwca 2016 r. Ubezpieczony podniósł, że przedłożył w ZUS zaświadczenie K. Diecezjalnej w G. z dnia 23.06.2016 r, dokumentujące okres od 09 kwietnia 1982 r do 31 sierpnia 1990 r w którym to nauczał katechezy w poszczególnych parafiach w pełnym wymiarze godzin. Podkreślił, że spełnił wszystkie przesłanki warunkujące nabycie prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego. Zdaniem odwołującego wygaśnięcie terminowej umowy o pracę spełnia przesłankę rozwiązania umowy o pracę przez nauczyciela, ponadto w ostatnim

okresie zatrudnienia pracował jako nauczyciel katecheta w Stowarzyszeniu na rzecz (...). Stowarzyszenie prowadzi szkołę niepubliczną o charakterze publicznych (o uprawnieniach szkół publicznych). Zdaniem ubezpieczonego spełnia on zatem również przesłankę o której mowa w art. 2 pkt 1 ustawy. Podniósł, że pomimo tego, że w okresie od 01 września 2005 r do dnia 30 czerwca 2010 r zatrudniony był na podstawie umowy o dzieło to de facto był pracownikiem. Wskazał, że od 30 czerwca 2012 r z przyczyn zdrowotnych nie pracował jako katecheta. Ubezpieczony podniósł, że nie zgadza się ze stanowiskiem organu rentowego, iż w okresie od 09 kwietnia 1982 r do 31 sierpnia 1990 r nie wykonywał pracy nauczycielskiej w jednostkach o których mowa w art. 2 pkt 1 ustawy. Ubezpieczony przytoczył uchwałę składu 7 sędziów SN z dnia 13.06.2001 r, w której stwierdzono, że okres nauczania religii w katechizacji parafialnej w ramach stosunku pracy przed dniem 25.10.1990 r jest okresem pracy nauczycielskiej w rozumieniu art. 88 ust 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r Karta Nauczyciela. Powołał także orzeczenie SN z dnia 09 stycznia 2002 r (II UKN 86/00), w którym SN stanął na stanowisku, że nauczanie religii w ramach parafialnej działalności katechetycznej należy traktować jako pracę nauczycielską wykonywaną w placówce oświatowo – wychowawczej o której mowa w art. 2 pkt 3-5 i 7 ustawy z dnia 07 września 1992 o systemie oświaty. Wskazał, że wymienione orzeczenie wskazuje, że SN uznał, iż przyparafialne salki katechetyczne stanowią placówki o których mowa w art. 2 pkt 1 lit c ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych. Ubezpieczony wywiódł, że posiada udowodniony okres pracy w szczególnych warunkach jako nauczyciel 11 lat i 8 miesięcy i 22 dni, posiada również ponad 30 letni staż pracy (okres składkowy i nieskładkowy). Po doliczeniu do okresu pracy w szczególnych warunkach, okres nauczania katechezy w przyparafialnych punktach katechetycznych za okres od 09 kwietnia 1982 r do 31 sierpnia 1990, ubezpieczony spełni wymagany okres 20 lat pracy w jednostkach o których mowa w art. 2 pkt 1 w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując stanowisko zaprezentowane w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony J. S. urodził się (...)

Ubezpieczony posiada 36 lat 2 miesiące 18 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

J. S. nauczał katechezy w okresach:

- od 09.04.1982 r do 31.08.1985 r w wymiarze 24/18 godzin lekcyjnych tygodniowo w parafii Św J. w C.,
- 01.09.1985 r do 31.08.1988 w wymiarze 22/18 godzin lekcyjnych tygodniowo w parafii św Zmartwychwstania Pańskiego w P.,
- od 01.09.1988 r do 30.04.1998 r w wymiarze 18/18 godzin lekcyjnych tygodniowo w parafii św B. w K.,
- od 01.05.1989 r do 31.08.1989 r w wymiarze 20/18 godzin lekcyjnych tygodniowo w par św M. A. w M.,
- od 01.09.1989 r do 31.08.1990 r w wymiarze 18/18 godzin lekcyjnych tygodniowo w parafii Przemienienia Pańskiego w T. B.,

dowód: zaświadczenie K. Diecezjalnej w G. w katach rentowych.

W okresach :

- od dnia 01.09.1990 r do 31.08.1992 r ubezpieczony zatrudniony był w Zespole Szkół Zawodowych w T.,
- od 01.09.1990 do 31.08.1993 w Szkole Podstawowej nr (...) w T.,
- od 01.09.1993 r do 31.08.1997 w Szkole Podstawowej nr (...) w L.,
- od 01.09.1993 r do 31.08.1997 w Zespole Szkół Zawodowych w L.,

W okresie od dnia 01.09.1997 r do 31.08.2003 ubezpieczony zatrudniony był w Szkole Podstawowej w K. na stanowisku nauczyciela religii.

Od 01.10. 2003 r do 30 czerwca 2005 ubezpieczony zatrudniony był w Stowarzyszeniu na rzecz (...) w wymiarze 1/4 etatu na stanowisku katechety.

Od dnia 01.09.2005 r do 30.06.2010 r ubezpieczony wykonywał pracę w Stowarzyszeniu Na Rzecz (...) w charakterze katechety na podstawie umowy o dzieło. Umowa uległa rozwiązaniu z upływem czasu na który została zawarta. Niepubliczna Szkoła Podstawowa, Niepubliczne Gimnazjum i Niepubliczne Przedszkole w (...) Młynach są zarejestrowane w ewidencji placówek niepublicznych prowadzonej przez Gminę W. jako placówki niepubliczne o uprawnieniach placówek publicznych.

dowód: dokumentacja w aktach ZUS oraz zaświadczenie k 25, zeznania ubezpieczonego k 67

Powyższy stan faktyczny był między stronami bezsporny i ustalony został w oparciu o wyżej powołane dowody. Spór dotyczył interpretacji przepisów prawa.

Sąd zważył, co następuje:

Zaskarżona decyzja jest prawidłowa.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2009r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (DU 2009.97.800 ze zm.) świadczenie przysługuje nauczycielom, którzy spełnili łącznie następujące warunki:

1) osiągnęli wiek, o którym mowa w ust. 3;

2) mają okres składkowy i nieskładkowy w rozumieniu ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zwanej dalej „ustawą o emeryturach i rentach z FUS” wynoszący 30 lat, w tym 20 lat wykonywania pracy w jednostkach, o których mowa w art. 2 pkt 1, w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć;

3) rozwiązali stosunek pracy

2. Nauczycielom, spełniającym warunki określone w ust. 1 pkt 1 i 2 świadczenie przysługuje również w przypadku rozwiązania stosunku pracy lub wygaśnięcia stosunku pracy w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1, 5c i 7 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r.- Karta Nauczyciela;

3. Nauczyciel ma prawo do świadczenia, jeżeli ukończył: 55 lat w latach 2009-2014.

Przepis art. 2 pkt 1 cytowanej ustawy stanowi z kolei, że użyte w ustawie określenie nauczyciel, oznacza nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w:

a) publicznych i niepublicznych przedszkolach,

b) szkołach publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych,

c) publicznych i niepublicznych placówkach kształcenia ustawicznego i placówkach, o których mowa w art. 2 pkt 5 i 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.).

Zasadnicza w rozpoznawanej sprawie była kwestia posiadania przez ubezpieczonego 20 letniego stażu wykonywania pracy nauczycielskiej w jednostkach o których mowa w art. 2 pkt 1 tej ustawy. Do tego okresu ZUS zaliczył ubezpieczonemu 11 lat 11 miesięcy i 21 dni, natomiast ubezpieczony domagał się zaliczenia również okresu pracy nauczycielskiej w przyprafialnych punktach katechetycznych w okresie od 09 kwietnia 1982 r do 31 sierpnia 1990 r.

W tym miejscu przytoczyć należy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2016 r (III UK 232/15), w którym Sąd Najwyższy podkreślił, że w świetle art. 4 ust. 1 w związku z art. 2 pkt 1 ustawy o n.ś.k., do ubiegania się o nauczycielskie świadczenie kompensacyjne nie uprawniają okresy pracy nauczycielskiej wykonywanej w innych jednostkach organizacyjnych niż wymienione w art. 2 pkt 1 ustawy. Ograniczenie to obejmuje zatem miejsce wykonywania pracy nauczycielskiej, a nie jej przedmiot. Jeśli więc ubiegająca się o świadczenie osoba nie pracuje w określonej kategorii jednostek, to nie uzyskuje prawa do tego świadczenia, nawet gdy zatrudniona jest w charakterze nauczyciela, wychowawcy czy innego pracownika pedagogicznego.

Sąd Najwyższy podkreślił, że dla odkodowania zawartej w art. 4 ust. 1 w związku z art. 2 pkt 1 ustawy o n.ś.k. normy prawnej niewystarczające jest odwołanie się do treści uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2001 r., III ZP 32/00 (OSNAPiUS 2002 nr 7, poz. 165), (co czyni ubezpieczony w rozpoznawanej sprawie), w której stwierdzono, że okres nauczania religii w katechizacji parafialnej w ramach stosunku pracy, przed dniem 25 października 1990 r., jest okresem pracy nauczycielskiej w rozumieniu art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela, gdyż nie ma prawnych i aksjologicznych podstaw do różnego traktowania katechizacji (nauki religii) w zależności od tego, kto był jej nauczycielem oraz od miejsca, gdzie się odbywała (w szkole czy w parafii). Sąd Najwyższy wskazał, że w kontekście komentowanych unormowań ustawy o n.ś.k., miejsce wykonywania pracy nauczycielskiej ma istotne znaczenie. Stanowi bowiem element konstrukcyjny będącego wyznacznikiem zakresu podmiotowego regulacji zawartej w tym akcie prawnym pojęcia nauczyciela i zarazem kryterium kwalifikacyjne pracy nauczycielskiej, której co najmniej 20 letni okres wykonywania jest przesłanką nabycia prawa do przedmiotowego świadczenia. Sąd Najwyższy wskazał, że nie kwestionując zasadności uznania nauczania religii w ramach katechizacji parafialnej za pracę nauczycielską i to nawet, gdy nie wypłacano za tę pracę wynagrodzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2001 r., II UKN 110/00, LEX nr 558308 i z dnia 5 lutego 2015 r., III UK 00/14, LEX nr 1678086), to istota problemu nie dotyczy statusu wnioskodawcy jako osoby wykonującej w spornym okresie pracę nauczycielską w rozumieniu art. 88 karty Nauczyciela, ale możliwości uznania tego okresu za pracę nauczycielską określoną w art. 4 ust. 1 w związku z art. 2 pkt 1 ustawy o n.ś.k., o czym decyduje właśnie rodzaj placówki oświatowej, w jakiej była wykonywana.

Nie jest możliwe zakwalifikowanie przykościelnych punktów katechetycznych do jednej z wymienionych w art. 2 pkt 1 ustawy o n.ś.k. kategorii jednostek organizacyjnych, w których wykonywanie pracy przez okres co najmniej 20 lat w wymiarze nie mniejszym niż połowa wymiaru zajęć uprawnia do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego.

Przykościelne punkty katechetyczne nie są publicznymi i niepublicznymi przedszkolami, o jakich mowa w art. 6 ustawy o systemie oświaty; szkołami publicznymi i niepublicznymi o uprawnieniach szkół publicznych wymienionymi w art. 7 ust. 1 i 3 ustawy o systemie oświaty, publicznymi i niepublicznymi placówkami kształcenia ustawicznego oraz placówkami zapewniającymi opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania, o których mowa w art. 2 pkt 5 i 7 ustawy o systemie oświaty (tj młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi oraz specjalnymi ośrodkami wychowawczymi dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania, a także ośrodkami umożliwiającymi dzieciom i młodzieży, o których mowa w art. 16 ust. 7, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację odpowiednio obowiązku, o którym mowa w art. 14 ust. 3, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki; placówkami zapewniającymi opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania)

Sąd Najwyższy w cytowanym orzeczeniu podkreślił, że jest to katalog zamknięty, znacznie węższy od wykazu jednostek organizacyjnych objętych systemem oświaty w rozumieniu art. 2 tej ustawy.

Reasumując, nie wystarczy sam status nauczyciela lecz konieczne jest wykonywanie pracy w określonych przepisami prawa placówkach oświatowych. Przykościelne punkty katechetyczne nie zostały wymienione ani w art. 2 pkt 1 cytowanej ustawy ani też w art. 2 pkt 5 i 7 ustawy o systemie oświaty. Zatem sporny okres nie mógł zostać zaliczony do pracy nauczycielskiej w jednostkach o których mowa w art. 2 pkt 1 ustawy o nauczycielskich

świadczeniach kompensacyjnych. Ubezpieczony nie spełnił zatem wszystkich warunków uprawniających go do spornego świadczenia.

W tym stanie rzeczy, w oparciu o przytoczone przepisy prawa i art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd oddalił odwołanie.

(-) SSR del Magdalena Kimel